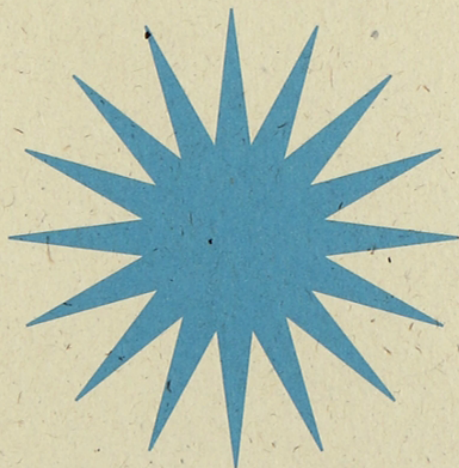

JIŘÍ NĚMEC

ZÁPISNÍKY II
1965-1969

TRIÁDA

JIŘÍ NĚMEC
ZÁPISNÍKY II
(1965–1969)

TRIÁDA

Jiří Němec – dědicové, 2020

© Robert Krumphanzl, 2020

ISBN 978-80-7474-237-8

ISBN 978-80-7474-235-4 (soubor)

ISBN (PDF) 978-80-7474-477-8

ISBN (ePub) 978-80-7474-478-5

ISBN (mobi) 878-80-7474-479-2

{Čtvrtý zápisník

19. 4. 1965 – 23. 1. 1968}

19. 4. 65 (Pondělí velik.)

Dialektický pohyb katolického svědectví ve 20. století.

Když uvažujeme o kořenech dnešních změn v katolickém vědomí, totiž těch změn, které vedou ke skutečně autentickému svědectví, ukazuje se pozoruhodná „triáda“.

Nejpodstatnější proudy začátku století jsou jednak Bloyova linie *vnitřního odpoutání od měšťácké společnosti*, která pokračuje především Bernanosem, u nás Florianem, Demlem, Durychem atd., jednak úsilí *o novou reflexi deposita fidei* v modernismu. Musíme ovšem zároveň konstatovat, že oba dva tyto směry zůstaly na půl cesty a staly se pouze okrajovými fenomény. Nebylo to proto, že bloyovské lince chyběla – přes všecku naléhavost výrazu – k skutečnému kontaktu s lidmi právě nová reflexe a modernismus zase zůstal příliš teoretický, katedrový, oficiálně profesorský? Dokonce i vzájemná opozice těchto dvou směrů je naprosto pochopitelná...

Mám za to, že strhující síla *Teilhardova* svědectví roste právě z těchto dvou kořenů. Svým životním stylem zůstal Teilhard *outsiderem* (podobně jako Bloy nebo Bernanos), s Bloyem ho navíc spojovalo společné přátelství s P. Termierem. S modernismem je Teilhard spojen základním úsilím o *vědeckou metodiku* i vztahem k čelnému modernistovi É. Le Royovi (i když se s ním seznámil 10 let po „modernistické kampani“).

Myslím, že se v Teilhardovi skutečně až symbolicky spojují tyto dva motivy v organickou jednotu. Dialektika katol. vývoje by tedy měla tři fáze: 1) vnitřní odpoutání od „moderní společnosti“, 2) získání nové myšlenkové výzbroje k účinnému kérygmatu, 3) rozvrh nového pojetí světa a místa křesťana v něm.

Zajímavé jsou z tohoto hlediska „nedozrálé syntézy“, které kulhají na tu či onu stranu:

Péguy především, který nemohl prorazit se svou bergsonovskou výzbrojí, ale správně pochopil nutnost *zapojení* (zde zůstávali Bloy a Bernanos trčet v pouhé kritice),

Maritain, u něhož Tomáš je pouhým protestem proti mod. světu, z něhož nevede perspektiva dál, zatímco

Gilson jde spíše v modernistické linii univ. profesora (žák Bergsonův citlivý na aktuálně).

Mounier může stát právem vedle Teilharda, zde je prohloubena linie *zapojení* (*Péguy*), sám personalismus (*Landsberg*, *Chevalier*) není však dost myšlenkově rozpracován.

Z debaty s doc. Pat.

Mikuláš Medek – Pat. v něm vidí pokus přiblížit se *živé přítomnosti* (jež má strukturu), uvádí jeho předmluvu k teplickému katalogu, kde se jeho koncepce blíží prý až k akční malbě. Je to zachycení samotného živého zdroje přítomnosti, času, je to zachycení tajemství. Názvy M. obrazů mu připadají vtipné a příhodné (často autoironické). Odmítá můj poukaz na přítomnost archetypů (kruh, střed), šlo by tu prý opět o redukcii, neboť archetyp, symbol je poukazem k něčemu dalšímu.

Ekumenický dialog – velmi vítá jirch. seminář, zdůrazňuje přímo ekumen. témata (spíše než ty fil. předpoklady) a také dialog s ateisty.

Hovoří o možnosti *kritické víry*. Vychází z tohoto pojetí: na jedné straně dogmatické tvrzení, na druhé dogmatické popírání. (Ať již čehokoli.) Víra by byla možná jako negace (v tom ta kritičnost!) toho dogmatického popírání, a to popírání celkového smyslu. Tento celkový smysl je nám dle P. dán tak jako svět, bez něho by vůbec nebylo možné přejít od teorie k praxi, znamenalo by to zůstat u pouhých faktů, což není možné. Z nihilismu a pozitivismu nelze nic vyvodit. (Upozorňuji na zvl. způsob, jak je kladen celkový smysl – musí být kladen tak, že tu není jako předmět, že není *přítomný*.) Pat. potvrzuje a zdůrazňuje právě vzhledem k té celkovosti vztah tohoto smyslu k času.

Rozbor „osobních příkladů“ (JLH, Sartre).

Pat. zdůrazňuje na JLH, že jeho přihlášení se k Východu vyplývá z dlouholeté analýzy *celku* moderního světa, z vážení jednotliv. stran. JLH zůstal vždy svobodný, Pat. se na něm často orientoval – i když mu to bylo nejprotivnější. (Láďa upozorňuje na to, že JLH dobrovolně přijel v době, kdy mu bylo jasno, k čemu vývoj spěje.) Podstata kom. světa v požadavku uznání všech všemi, záp. svět přes všechny přednosti udržoval kolonialismus.

Sartre – opět pokrač. polemiky s LvH článkem. Dle P. Sartre se hájí logicky, neboť *nepatří* do záp. světa, využívá jen možností, jež mu záp. svět poskytuje, a proti tomuto světu bojuje. (Námítka: JLH přijal ve vši svobodě Leninovu cenu, proč ne Sartre Nobelovu? Nepatří-li S. na Západ, ať se odstěhuje – jinak je to pátá kolona. Je ostatně sporné, zda by nebylo možno působit na Západ zvnitřku.)

Co však platí pro všechny – přijmout zodpovědnost *z toho místa*, na kterém stojím a odkud vidím.

Pat. uzavírá: každý z nás musí kritizovat každý dogmatismus ve svých vl. pozicích.

Vědomí Ježíšovo (Hügel – Blondel – Rahner). Hügel i Rahner pracují se vzrůstem lidského Ježíšova vědomí. Jakékoli přiřazování „božského“ a lidského vědomí, při němž by se srovnávaly nějak ty časovosti (lidské a „věčné“), tj. při němž by se vedla paralela mezi lidským a božským věděním tak, že by to božské bylo per analogiam strukt. jako lidské, hrozí nebezpečím pohlcení lidského vědomí božským. Určitým řešením se zdá, že analogie bude vedena jinudy. A to ne v poznání na distans, ale v pozn. kontaktem, láskou. „Božské vědomí“ by tak bylo za kořenem časovosti (⊥), v čistém tryskání (tek. světlo božství!), nepojatém ovšem bergsonovsky (jako něco „psychického“). Ježíš by měl přítomno toto božské vědomí jako nevyčerpatelné tajemství a již „v tomto životě“ by pronikal do tohoto tajemství (způsobem, na který poukazuje Řehoř Nys.). V tomto by byl *primát* Ježíšův, jeho jedinečnost – ovšem i v tom ho lze následovat a bude následován „ve věčnosti“. (Celá úvaha vyžaduje zpřesnění výkladu aktu poznání: lze snad nejlépe použít konceptů

M. Blondela; každé poznání má 2 rysy: konkrétní námět, představu či vjem [pozn. láskou, konaturalitou, stykem] a diskurs, nenázorné myšlenkové operace, „reflexi“, tj. určitou distanci. Boží poznání by bylo čistým kontaktem, „universálním konkrétním“. – Co by bylo „konkrétním námětem“ *nepředmětného* myšlení? Zde se reflexe opírá o samu aktivitu a její poukazy, resp. ekvivalenty této aktivity, či její zkratky – lásku, naději, úzkost atd. *Ne-předmětné neznamená nekonkrétní!*)

20. 4. 65

Přednáška prof. Doniniho (Mach. seminář).

Zajímavé momenty ohl. vzniku křesťanství (koptské dokumenty, kt. jsou překlady z aramejštiny a řečtiny a týk. se vzniku křesťanství).

Dále: dialog s katolíky. „Našli jsme v Pacem in terris dva momenty: 1) soc. nauky, kt. nepřijímáme, ale kt. se odlišují od dřívějších*; jsou pod vlivem neokapitalismu, kt. je mnohem inteligentnější než ten starý, z doby Marxovy. 2) názor, že člověk je tvůrcem dějin – to je velmi důležité.“

Krom toho it. komunisté oproti dřívějšímu názoru, že kat. pracující mohou se spoj. s KS *přes* svou víru, soudí, že se katol. pracující pouštějí do soc. bojů i z důvodů svého přesvědčení. Rozlišovat mezi tím, co se děje v hlavách kat. věřících, a to, jak buržoazie náboženství zneužívá.

26. 4. 65

Napsat pro Pastýře něco **o stvoření** (jako příkladu nové interpretace)?

[Dnes debata s dr. Zedníčkem. Jeho téze: k Bohu dospíváme na základě příčinnosti, Bůh – 1. příčina, pak jsou 2. příčiny, rozumí se též příčiny účinné... Namítám, že na všech důležitých místech výkladu se musel uchýlit ke křesťanským kategoriím, v čem je pak přednost této úvahy? Zdůrazňuji: příčinnost = přenášení starého, nové vzniká na základě stvoření. Velmi dobrý Teilhardův pojem „tvůrčí transformace“ – např. u člověka, je nový i starý – bylo by třeba ukázat to, co krásně vypracoval Láďa – jak vzniká kauzalita, jak si nové tvoří své staré atd.!]

* dost. se na hranici znárodnění

Struktura článku:

Historicky

- 1) *kauzalita* (antický svět – přenášení toho, co už tu jest)
- 2) *stvoření* (biblické předpoklady)
- 3) *Tomášova syntéza* (nebezpečí *překrytí* pojmu stvoření – G. Marcel: ateismus vzniká z pojetí Boha jako příčiny, to rozvádí J. Lacroix)
- 4) *nová pojetí* (Teilhard – „tvůrčí transformace“, Lacroix – „Bůh jako smysl“)

28. 4. 65

Není jistá *trvalost uměleckých děl* – oproti zásadní přechodnosti a překonatelnosti ryze vědeckých konceptů – jakýmsi poukazem na nepřekonatelnost, „nezrušitelnost“ jednotlivé lidské osobnosti? (K otázce „nesmrtelnosti“ – nejen „díla básnického“ –).

K pojetí stvoření

Je důležité uvědomit si rozdíl mezi pojetím stvoření v *statickém* a *dynamickém* světě. V statickém světě (resp. ve světě, který tíhnul k statickému modelu) bylo vždy odvysvětlováno *nové* nebo bylo celkem snadno zabudovááno (s malými distinkcemi) do pojetí kauzality. (Např. u Tomáše: stvoření je jednak *emanace*, jednak *vytvoření nového účinku v čase*.) V dynamickém světě je postavena otázka s celou ostrostí – a zároveň je jím aktualizováno biblické pojetí.

Vyhledat (objednat):

M. Eliade: Gedanken zu einem neuen Humanismus, Antaios, Juli 1962.

2. 6.

Rozpracovat (pro Tvář?) úvahu o „*pluralismu*“ (více rovinách). Jde o to: na více věcech můžeme pozorovat jejich neredukovatelnost na jednu rovinu:

1) osobní čistota × společenská angažovanost, jedno nelze beze zbytku převést na druhé, člověk je současně v obojím

2) církev × stát, západoevropská společnost vždy přísně rozlišovala mezi politickou stranou a církví

3) vnitřní a vnější stránka věcí

– jednota těchto fenoménů není nějakým „kauzálním“ vztahem, je to intimní koherence, komplementarita

rozvést tedy takové pojetí života, které *rozlišuje roviny* (vědeckou, uměleckou, církevní atd.), zdůrazňuje nutnost *adekvátního* přístupu ke každé z nich a zároveň drží vposledku jednotu těchto všech rovin – jejich *konvergenci* (Teilhard)

Teilhard je pravý teoretik tohoto pojetí: universalista, držící však svobodu, vždy vidící ty dvě stránky – už např. v té své základní dvojici „socializace – personalizace“

Po rozhovoru o etice:

Východiskem úvaha o dvojí stránce lidské činnosti – čistota a angažovanost. „S nejlepším svědomím“ realizace činu. *Pravda* se objevuje ve chvíli, kdy se dívám nazpět (reflektuji) a zjišťuji nedostatečnost toho, co jsem vykonal (to nejpodstatnější mi uniklo, stojí nade mnou jako soudce), nyní přichází *akt svobody*, kdy se chápu té nedokonalé, zbabrané a třeba i zločinné minulosti, ať bezprostředně své nebo zprostředkované („cizí“), přiznávám se k ní, osvojuji si ji, беру ji na sebe, chci v ní pokračovat, ale jinak, lépe. V aktu svobody se zbavuji prázdnoty konce, oné vyprázdněnosti, kterou sugerují např. texty Linhartové a která je asi posledním zablouděním současného člověka, posledním v tom smyslu, že dřívější bloudění měla v sobě ještě úžasný náboj života a opírala se o velmi bohaté a strukturované životní pocity (např. úzkost). Proto v aktu svobody zahlédám to, co je, jako něco nového na pozadí prázdna a z prázdnoty – chápu, lépe *prožívám* život, bytí či jsoucno *jako dar*. To je ta elementární věc: svoboda není mnou vytvořena (svobodně vytvořena – chtělo by se říci!), ale svoboden mohu být jen tehdy, když jsem byl osvobozen, když jsem dostal svobodu jako dar. Z této elementární skutečnosti, z tohoto prožitku roste pak celá stavba křesťanství s jeho prožitkovým nosníkem života – *radostí*.

Jiný rozhovor o etice:

Odmítnutí (již po kolikáté) dualismu vědy a morálky, ukázání, jak poznání „přirozeného řádu“ musí růst z vidění, poznání fenoménů, a že v tomto poznání samém, v reflexi na ně, je již přítomna absolutní norma, pravda, Bůh, jako skladebný, určující faktor samotného tohoto aktu, faktor otvírající, dávající celé té situaci se vši její rekurentností prvek nového, situačního, aktuálního zážitku, řešení.

12. VI. 65

Poměr katolicismu a evangelictví (po Uhříněvsi).

Markantně si uvědomuji přítomnost dvou důrazů které by (i při *všech* společných východiscích a základech) nás lišily (kdybychom zůstali – „tak jak jsme“).

U katolíků (a pravosl.) důraz na kontinuitu, návaznost, u evangelíků na aktuálnost, přítomné oslovení. Proto i v katol. (pravosl.) důraz na Boha, působícího v církvi a skrze církev, v evangelictví na Boha působícího nad církví (jeho Slovo vždy znovu kritikou, reformací).

Vidím perspektivu ve spojení obou těchto důrazů či aspektů. Tj. přijetí kontinuity formou živého církevního společenství, které však chápe plně aktualitu, stálou novost svých úkolů, rozumí si jako něčemu nehotovému. Je třeba, aby to ev. i katol. pochopili také ze svých zdrojů, ze svých tradic. Budou se ovšem musit oba také mnoho nového *učit*.

Důležitá přitom bude *funkce filosofie*. Je patrné, že důležité je zde *pojetí času*. „Pojetí kontinuity“ upadá do objektivismu, zpředmětnělé metafyziky, „pojetí aktuálnosti“ zase upadá do okasionalismu, čiré diskontinuity, a proto ahistorismu a akosmismu.

Je třeba řádného pojetí času, které správně postihuje a v jednotné reflexi zachycuje všechny tyto aspekty, zdá se, že je mnoho vykonáno právě v Heideggerovi, dále v něm pátrat z tohoto hlediska (jak u něho vypadá tradice atd.).

Nástin doslovu k Teilhardovi.

(něco již vypracováno mimo)

1) *zakotvení do českých poměrů*

a) tradice od Cusana přes Komenského, Leibnize k Teilhardovi ontologovi-realistovi, příbuznému Masarykovi, Rádlovi a Kozákovi (snad i JLFischerovi), LvHejd.

b) Leibniz – Bolzano – Brentano – Husserl – Patočka: otázka smyslu

c) Leibniz – Blondel – Florian, blondelovské motivy!

2) *filosofické prosvětlení*

Teilhard je na *ontické úrovni*, je třeba ho *ontologicky prohloubit* – využít jeho náznaků:

a) oproti „psychologizujícímu pojetí“ vnitřní stránky jako vědomí (což je descartovské) navázat na ty formulace, kde vnitřní je formulováno jako *směr, orientace* nebo *smysl*

b) vyjasnit jeho pojetí *ontologie* a *dialektiky*

Je třeba (podobně jako v diskusi s Trtíkem v Jirchářích) ukázat, jak je nutno projít T. ontickými formulacemi (na úrovni jeho „fenomenologie“) až k té rovině významů, rovině smyslu – vlastní ontologický terén (ve smyslu Husserlově a Heideggerově), zde pak bude třeba navázat

a) na Heideggerovo pojetí času (srv. s T. náběhy)

b) Blondelovo pojetí překračování (L'Action)

c) Duméryho pojetí náboženství jako funkcionální struktury významů (La Foi n'est pas un cri)

14. VI. 65

V pozadí všech těch hnutí, která s takovým nadšením a „vnitřním zápallem“ nastolují nové řády, je snaha odstranit *složitost vnitřního života*, snaha vnitřní život zjednodušit, převést vše na jednu rovinu. (Je ovšem také pravá vnitřní jednoduchost – bližší u Mistra Eckharta.)

Vnitřní život se odehrává na více rovinách (viz dřívější poznámky o morálce). Víra, umění, věda, politická strana – to vše leží na různých rovinách. Západoevropská společnost si ujasnila, že nitro patří církvi,

správa vnějších věcí některé politické straně. Byzanc obojí spojuje – od-
tud strašlivá spoušť, kterou vidíme kolem sebe.

Barbarství = odpor vůči složitosti ducha. Ducha, který je sám se
sebou stále ve sporu, v dialogu, který se reflektuje, tedy *zdvojuje*. Učit lidi
této neredukovatelnosti.

Málokdo vydrží dívat se střízlivě, bez iluzí na dno skutečnosti,
a přitom mít víru, účast na této skutečnosti (protože jak iluze, tak i dog-
matické předznamenání nesmyslnosti jsou *alibi*). Proto do rozevřených,
otevřených „ontologických struktur“ napadá čas od času leccos neroz-
třídně „ontického“ (Demlovo sokolství, Heideggerovo dvouleté zanícení
pro nacismus, Holan v 45. roce atd.). Je to tak pochopitelné, ale zároveň
by si člověk tak přál, aby už konečně „urození duchové“ přestali sedat
historii na lep, aby se na nás nešklebila stále tatáž lest rozumu.

12. 7.

Bohouš D. mi sděluje Mandlerovo podobenství o současné situaci Tváře:
„Naše současná pozice připomíná situaci člověka, který zahnal holýma
rukama lva do slepé uličky.“

K té mé „práci“, kterou bych „konečně už jednou“ měl napsat:

co takhle úvaha, studie „*o nitru*“. A zahrnout do toho jak biologic-
kou, tak psychologickou problematiku – ve „světle“ filosofie.

Několik poznámek: subjektivita je podstatně „vnější“ – vždyť se mi
v ní prezentuje vždy *něco* zjevného, vnitřní je naopak *nepřístupné*, ale
přesto se prosazuje ve vnějším světě, jako organizující, usměrňující.

Ukázat na omezenost pojetí Joresova (Festschrift für K. Rahner),
Teilhardova, Landsbergova atd. – ovšem tak, že se vyloupne (hlavně
z Teilharda) to jádro: nitro sice není „vědomí“, ale je „mysl“, „směr“.
Osvětlit dle Heideggera (rozlišení roviny subjektivity a roviny smyslu).
Nitro člověka je vlastně dvojí věc:

1) Subjektivní sféra

2) „entelechie“ – prosazující se životními projevy, ale i ve vědo-
mí, subjektivní sféře, ale přesahující ji – směrem do „tajemství“ zdroje
skutečnosti

10. 8. 65

Bude asi třeba napsat něco *o Heideggerovi a politice* (vzhledem k chystanému článku v novém ĎaSu).

Snad by se to mohlo jmenovat *Paradoxy akce*. Chtěl bych tu zpracovat úvahu o *morálce*, o *pluralitě skutečnosti*, *moci* a *nebezpečí*.

Závěr „Wo aber Gefahr ist, wächst das Rettende auch“.

11. 8. 65

Krajní formou *čistoty* → *samota*

———||——— *účasti* → *veřejnost*

Svoboda – ta není v pouhé niternosti (čistotě). *Niternost* sama totiž tíhne k *zvnějšnění*, „vnitřní se stává vnějším“, ale svoboda je výsledkem aktu návratu (z vnějšku do vnitřka), je odstupem, předpokladem nového činu, je *soudem*. (viz Camus)

Víra a *svoboda* jako *syntéza* (proti Jedličkovi, který je pojímá jako *skok* do bezčasí).

Protiklad Heidegger × E. Winter (angažovanost – u W. 3× změněná)

K Ivanovi a Heleně Wernischovým.

Jak dokonale poznává tyto věci Dana! Vidím podstatu svých chyb: *otevřenost* musí být spojena s *tvrdostí* (svoboda jako *vnitřní tvrdost*, tj. odříkavá, nepolevující si energie, vzdávající se s tvrdohlavou důsledností všech vnějších opor). Pozor tedy na pokušení jakékoli *uzavřenosti* (= lži) a *povolení, změkčilosti*.

Dovést si *odpustit** – vyplývá z vědomí *vlastní viny*. „Jakož i my odpouštíme našim viníkům“ (neboť: „Odpusť nám naše viny...“). Odpuštění vin

* Následně si uvědomuji, že to v této podobě znamená odpustit sobě i druhému!

musí být provázeno jasným viděním vin, celé té zbrázděné krajiny. *Odpuštění = zjednání světla a živých sil* pro tuto mrtvou krajinu.

Básník svědčí, filosof interpretuje. Jiný poměr ke *smyslu*. Báseň příležitostí k *vlastní práci*, interpretace vyžaduje *spolupráci*.

Vstupuje Bůh do dramatu člověka (jako „herec“)? Nepříjemná představa „Boha-milence“ (Konec dobrodružství). Je schopen „ironie“? Kloním se spíše k představě nekonečné lásky (= účasti), působící „silou prostoty“.

Osvobodíš se, když se všeho zřekneš, a pak se k tomu vrátíš, aniž by ses toho přestal zříkat.

V článku polemizovat s *Jedličkovým* pojetím „průlomu do svobody“ – to jeho pokání by mohlo vyznít jen jako „otevření do prostoru“, „nářek“ (viz závěr jeho 2. článku), je třeba nasadit *další úsilí* („jít za Jedličku“) – v tomto otevřeném prostoru vynaložit *další* energii, učinit *duchovní syntézu*! Ten aspekt negace, prolomení je viděn správně, ale jeho smysl je v *nové*, vyšší stavbě!

M. Heidegger: Grundsätze des Denkens (adr. Freiburg-Zähringen, Röt buckweg 47), str. 33–41

výpisek ze str. 40:

In einer frühen, aus seinem Nachlaß veröffentlichten Schrift erklärt *Karl Marx*, daß „die ganze sogenannte Weltgeschichte nichts anderes ist als die Erzeugung des Menschen durch die menschliche Arbeit, als das Werden der Natur für den Menschen“ (Die Frühschriften I, 1932, S. 307).

Viele werden diese Deutung der Weltgeschichte und die ihr zugrunde liegende Vorstellung vom Wesen des Menschen zurückweisen. Aber niemand Kann leugnen, daß Technik, Industrie und Wirtschaft heute maßgebend als Arbeit der Selbstproduktion des Menschen alle Wirklichkeit des Wirklichen bestimmen. Allein mit dieser Feststellung fallen wir bereits aus derjenigen Dimension des Denkens heraus, in der sich die angeführte Aussage von *Marx* über die Weltgeschichte als „die Arbeit der

Selbstproduktion des Menschen“ bewegt. Denn das Wort „Arbeit“ meint hier nicht die bloße Betätigung und Leistung. Das Wort spricht im Sinne von *Hegels* Begriff der Arbeit, die als der Grundzug des dialektischen Prozesses gedacht ist, durch den das Werden des Wirklichen dessen Wirklichkeit entfaltet und vollendet. Daß *Marx* im Gegensatz zu *Hegel* das Wesen der Wirklichkeit *nicht* im absoluten sich selbst begreifenden Geist sieht, sondern in dem sich selbst und seine Lebensmittel produzierenden Menschen, bringt *Marx* zwar in einen äußersten Gegensatz zu Hegel, aber durch diesen Gegensatz bleibt Marx innerhalb der Metaphysik Hegels; denn Leben und Walten der Wirklichkeit ist überall der Arbeitsprozeß als Dialektik und d. h. als Denken, insofern das eigentlich Produktive jeder Produktion das Denken bleibt, mag das Denken als spekulativ-metaphysisches oder als wissenschaftlich-technisches oder als Gemisch und Vergrößerung beider genommen und vollzogen werden. Jede Produktion ist in sich schon Reflexion, ist Denken.

22. 8. 65

Ivanovi a Hel. W.

Charakteristické pro náš vztah bylo, že byli u mne přijímaní otevřeně – *takoví, jací byli*, nedělal jsem si iluze, ale nesnažil jsem se je také *předělávat*. Poskytl jsem jim možnost, aby v kontaktu s mou knihovnou *prohloubili to, co jsou*.

Naopak Ivan nyní, když se o mně vyjadřuje dost nevybraně, ukazuje, že si kreslil určitý můj *obraz*, do něhož mu nyní nezapadám, což ho rozhořčuje a co mu brání v *kommunikaci*. (Jde tedy o *projekce*, které vždy brání personálnímu vztahu.)

Je ovšem pravda, že jsem měl začít již dříve *interpretovat* a nedopustit nic, co by mohlo i jen *připomínat* protipřenos. (A proč? Protože tu *nebyly předpoklady pro přátelství*... Trpké poznání, jako vždy opožděné, následné.)

Ještě k těm předpokladům přátelství: nemluví o rozdílech věku, pohlaví, zkušeností atd. Jde hlavně o to, že není možné *přátelství* jen s jedním z nich (pro samu povahu přátelského vztahu, který je „diffusivus sui“), a ovšem ani s oběma zároveň pro zvl. a dosud nevyřešenou povahu jejich vzájemného vztahu.

Pokud jde o to, co Ivana nejvíce rozhořčuje, H. „zapomíná“ dodat, že to bylo přímo vývojem vztahu překonáno. Proč „zapomíná“ – je to přece jen argument v jejich vlastním boji... (Hel. komplex vůči Ivanovi.) A Ivan – místo aby čelil domácí situaci s celou otevřeností, vidí ovšem nebezpečí pouze zvenku...

24. 9. 65

„Podařená“ věc – ten *Ledererův článek* (chystaný v *DaSu*) *proti Heideggerovi!* NDR tam vystupuje jako filosofický argument. Člověk čeká, kdy bude jako filosofický argument platit Varšavská smlouva! Pro jaké delšíátko je třeba opakovat, že filosofie a politika není totéž?

K Hájkovu útoku na Blažíčka:

Blažíček se prý tváří jako spadlý z višně, vždyť na Kafkovi se probíjovával poměr marxismu k celému jednomu proudu moderního umění atd. – Ale co je nám do toho? Je snad věcí marxistů samých, aby se postarali o to, aby nebyli v literární vědě tak anachronističtí, a jediné, co můžeme dělat, je upozorňovat je stále na lapsy, které dělají, nejsou-li v tom dost důslední – a to právě udělal Blažíček. Ovšem je tu ještě další věc: pokud by měl Kafka sloužit marxistům k něčemu podobnému, k čemu sloužil dříve Jirásek (toto absurdní spojení a protiklad jsem si nevymyslel já, ale V. Pekárek), tak se nic nezměnilo, a celá záležitost nemá s literární vědou už vůbec nic společného.

3. X. 65

Témata článků nebo přednášek (Tvář):

1) *Nikoli uvolňování, ale přestavba*

(pouhé uvolňování může být také jen příznakem ochabnutí, problém naší společnosti není jen uvolňování, ale především naplňování naší podstatné univerzality demokratickými, liberálními vymoženostmi)

2) *Pluralismus, ne integrace*

(marxismus ne celkovým systémem, ale jeho těžiště na poli ekonomicko-politickém, strana ne univerzální církvi, ale politickou organizací mezi jinými organizacemi)

3) *Poměr východu a západu poměrem jednoty (univerzalizmu) a svobody (liberalismu)*

(správný směr – proti privilegiím, ale bez demokratických institucí a svobod není kontroly, viz politika KS, a proto se jednota obrací proti svobodě; jednota má smysl jako uznání všech v jejich možnostech a příležitostech – ale to zn., že po jednotě přichází výběr a uplatňování tvořivosti, to nejde bez institucí, umožňujících svobodu; zkušenost učí, že takové instituce musí být plurální – nejméně „duální“, tj. vládoucí strana a opozice).

26. X.

U večere (pol. kn.) zaslechnuta tato typicky círk. anekdota: Přijde kn. do hospody – Co si dá? – Tee und Kaffee... ??? Ja, das ist so: Ego volo *te*, sed ecclesia docet: *cave*.

30. X.

Z výkladu P. Aug.-ovi:

1) *ontologie pobytu* (svět jako univerzální horizont, smysl, filosofická víra jako „negace dogmatického tvrzení o nesmyslnosti světa“ (Patočka))

2) *osobní zkušenost s Kristem* (a to nejen s „palestinským“, ale s tím „dnešním“, který je svodem, průsečíkem toho, co miluji [= na čem pracuji] – srv. Teilhardův bod Omega nebo Marcelovo věčné ty)

3) *jediný tomismus, který uznávám, je přesvědčení o možném spojení těchto dvou rovin*

4) Ptám se dále: co je *nakonec* pro křesťanskou zkušenost *specifické*? (Je totiž možno vše převést na *typy*, na obecné...) – Zdá se mi, že je to právě to, co jsem před chvílí nazval jako *tomistické*... totiž: *důsledné provedení inkarnačního principu*. Specificky křesťanské je právě jen to, že je *možná* souvislost mezi obecně lidským a tím „navíc“, co představuje můj

bod 2). Právě tímto spojením se odlišuje Kristus od všech náboženských osobností i filosofů. Je to ovšem spojení zvl. druhu, nelze je ztotožnit s „obrácením“ (to je i jinde – buddhismus, Platón, Heidegger atd.), naopak také transcendence není nic specif. křesťanského.

17. XI.

Na okraj četby sexuologických studií: jaké je vlastně kritérium lidské erotiky a sexuality?

Myslím, že je to *optimální míra erotiky a sexuality, která je jedincem personalizovatelná.*

Je jasné, že se tato míra může měnit, že je spoluzávislá na partnerovi atd.

Předpokládám tu kritérium personalizace, tj. schopnost učinit z něčeho nástroj pravého mezilidského vztahu, tj. lásky (svobody + altruismu, či spojení v odlišnosti, *posilování svobody druhého prostřednictvím vlastního vztahu k němu*).

Je třeba, aby každý vážil dobře *svou* míru. V „mé morálce“ totiž neplatí žádné dobré úmysly, jen výsledek. Nikdo nemůže být čímkoli omluven. Polygamie? Prosím! Dokážeš-li ji personalizovat... To se ale asi ještě nikomu nepodařilo. – I všechny „perverze“ by bylo třeba personalizovat (nakolik *nejdou* jen pouhými důsledky zábran, tedy náhradními kanály).

Jsou ovšem projevy sexuality, které stojí jaksí bokem: např. ipsace. I zde ovšem platí právě kritérium personalizace – jde o to, aby nebyla ztížena cesta k druhému. Viz Cernea – rozdíl mezi ipsací jako ventilem a ipsací jako preferovanou formou sexuality.

3. 12.

K tématu konference, navrženému dr. Roodem (a po dopise LvH):

opravdu – pokud jde o *smysl* života, nesmíme bazírovat na adjektivech: pro *křesťana* je „typické“, že je to *právě člověk, celý* člověk, ale i pro *člověka* je *typické*, že se jako člověk problematizuje – tedy: vyjděme

z paradoxu, že Bůh přišel jako člověk, „vyprázdnil se“ – a přistupme k smyslu člověka jako k *člověku smyslu*, k člověku žijícímu cele *smyslem*, to jest pro druhé... v konkrétní náplni času

13. 12.

Jestliže hledají angažovaní (politicky, „ideologicky“ angažovaní) lidé *dále* ve směru teologie (na jedné straně takový Jünger, na druhé třeba Pasternak), tak to neznamená pokles energie (v tom smyslu, že se „vydováděli“ a teď „přilézají ke křížku“), ale naopak vyšší napětí, nutné prohloubení na započaté cestě. Analogicky (i když v opačném směru) věřící musí zesvětštit, zideologizovat, sekularizovat svou víru. „Nevěřící se mýlí o onom světě, věřící o tomto“ (Rivarol).

28. II. 66

Nahlédl do Blondela: Filosofických požadavků křesťanství...

Bude potřeba znovu si osvěžit staré věci.

K mé pozitřejší přednášce:

Nadpřirozený dar navíc (v Kristu, *zjevném* setkání s ním × oproti pouze „anonymnímu“ kontaktu v lidské situaci vůbec) je třeba držet především pro jeho historičnost, pro jeho poukazování k historickému; po prorocích Ježíš apod... Nezabstrahovat to!

Schéma přednášky „Křesťan a filosofie“

Křesťan – kdo je to? × člověk

každý člověk má víru, křesťan má víru křesťansky zformovanou, filosof má víru zvl. způsobem zreflektovanou (tj. podrobenou pochybnosti), teolog je křesťan, který má víru zreflektovanou jako filosof, ale zabývá se hlavně SZ a NZ, křesťanský filosof je člověk s vírou křesťansky zformovanou, zreflektovanou, který se však snaží vycházet z problematiky „tohoto světa“ (což nelze bez antické tradice)

Křesťan a filosofie –

tradice filosofie, v ní určitý obrat – nepřirozenost: Platón

Aristotelés

Kant

- to je i křesťanu vlastní
- mnozí křesťané ve vztahu k filosofii neprožijí toto obrácení
- jsou křesťany jen v životní bezprostřednosti, ne v celém rozsahu (reflexe světa jde na celek)

6. 4. 66

Do DP i LN (!) nejvhodnější a nejaktuálnější téma: *Poměr filosofie a jednotlivých škol*. – Tam tomismu, zde marxismu. Ukázat primát *celkové problematiky*, k níž se vyrůstá právě v těch *školách* v poměřování s *určitými texty* – jinak se nelze vyhnout *diletantismu* – ale to je věc sice nezbytná, ne však poslední; školy musí být *otevřené*, ne však proto, aby byly schopny přijímat nové podněty a tak se zachovávaly při životě, nýbrž aby byly produktivní v tom *celkovém rámci problematiky, který je všem školám společný*.

Primární: společná dnešní filosofická problematika

Sekundární: *plodnost, kterou na tomto poli prokáží* (kdo? – příslušníci školy nebo samostatní jednotlivci?) *jednotliví filosofové, kteří jediná reprezentují ty školy*

Každá škola zůstává *filosofickou* jen tak dlouho, dokud se chápe jako něco konečného, relativního a otevřeného (a ovšem vykonává svou „přídělenou“ práci – interpretaci textů v souvisl. s dnešní problematikou), pokud se (i při zachování „svých textů“ a formálního přihlížení k současné problematice vcelku) vydává za něco absolutního (ne za 1 cestu k absolutní pravdě či lépe za 1 cestu absolutní pravdy), přestává být *filosofickou* školou, může být v nejlepším případě školou *historickou*,

logickou či jakou, ale ponechá-li název a pojem filosofie ve svém štítě, *mystifikuje* skutečnost.

15. 3. 66

Konkrétní časovost (ontická náplň) v mýtu, židovství, křesťanství.

V mýtu je akcent na *přítomnosti*, která je však obrácena do *minulosti*, do *pradoby*, z níž čerpá *smysl* (posvátné, tj. orientované). V židovství *přítomnost znehodnocena* ve prospěch předmětně pojaté budoucnosti (mesianismus) – analogicky je tomu v sociálním utopismu (stalinismus, část. nacismus – po válce dostanete vše atd., nauka předsedy Mao apod.). V křesťanství důraz na *přítomnost*, ale otevřenou vůči *budoucnosti*, a to jednak nitrosvětské (otevírání), jednak transcendentní (otvírající).

Zásadní rozdíl mezi apokalyptickým radikalismem a křesťanstvím je v důrazu na význam přítomnosti – v radikalismu je bezvýznamná v důsledku blízkého konce, v křesťanství významná jako „počátek konce“ (svět již vykoupen, ale ještě to není zjeveno, provedeno, produkováno v Heideggerově smyslu uvedení do podstaty, viz citace u Strassera: Phänomenologie). Smysl Teilhardova přínosu je v tom, že ukazuje, že to „zjevení a provedení“ není možné bez nás, že je třeba je urychlit.

Není tu nebezpečí pohodlnosti? Svět je již vykoupen... – Ale to je právě postoj víry, že to nejpodstatnější, ten nejhlubší obrat není mým dílem. Tento obrat se ale prosazuje skrze lidi, tedy také skrze mne.

23. III.

Po heideggerovském semináři –

Dr. Pavelka pořád s tím svým „je zapotřebí *pocítit*, co ve mně Heidegger vyvolá“, „poznat jeho mentalitu“ atd. – s pojmy z oblasť lidoznalství... to by mi bylo dobré, kdybych chtěl Heideggera přimět k uzavření pojistky, ale ne, chci-li pochopit jeho filosofii –

2. 4. 66

K Habáňově polemice (o monogenismu) v Pastýři.

1. Vyjít z posl. věty, že by „nikomu nevadilo“, kdyby autoři prostě řekli, že jsou protestanti

– tedy nejde o *pravdu*! Jde o zachování přihrádek. Habáňovo pojetí pravdy je asi toto:

a) pravda jako fakticita – *autorita* historicky ustanoveného (opět z autority Boží)

b) pochopení jako deduktivní manipulace, kde jde především o uchování pův. znění, formulace a její *autority*

c) *autorita* nemá co činit s *pochopením*, nýbrž jen s *poslušností*, proto však je oblast pochopení vyloučena z oblasti pravdy – *slepá* poslušnost, chybí *vztah pravdy k svobodě a tvořivosti*

2. Ukázat vztah pravdy a společenství – musí nám záležet na tom, co říkají evangelíci, nezáleží-li nám na tom, je v nás chyba; ta chyba však není zcela nereflekтовána: současní teologové (ale i dřívější) vědí o nutnosti interpretovat dogmata, jinými slovy: uvádět učení v skutek, v němž těžiště (jako u Ježíše)

15. IV.

Dále ke vztahu pravdy a autority.

Pravda oslovuje člověka již na předreflexivní úrovni – zde se prosazuje jako *autorita*, odpovědí na takto se prosazující pravdu je *víra*. Víra ovšem „hledá pochopení“, proto se v reflexivní práci pravda prosazuje myšlenkově – pochopení není úplné, pravda vždy předchází (prevenience). Pravda *inkarnovaná* v Ježíši Kristu má své pokračování v církvi – zde opět *autorita*, ale také postupně reflektovaná (jen tak účinná, realizovaná, realizaci napomáhající). Původní charakter pravdy je *strhující moc* – neplést proto s vnější autoritou, již je *donucující moc* – vnější prostředky pracující strachem a příslibem.

30. 9. 66

Posledních 20–30 let žádné objevy ve vědě, umění, kvalitativně nové objevy! Také v politice atomová puma ustálila situaci („sjednotila lidstvo“). Do konce století vše prostoupí vše – i u nás se vše prosadí, pomalu, vše

bude rehabilitováno! Strašná nuda být zapojen v tomto demokratizačním procesu, o kterém snily věky! Je ale velmi dobrý, odstraní iluzi, s níž dříve sázeno na 1 kartu – změny společnosti a radikálního vědomí konečnosti života. Dnes všichni si budou stále víc (a na úrovni) vědomí konečnosti života – věřící i nevěřící. Lautréamont do poslední vesničky! Všichni intelektuálové musí tomu napomáhat (mne už to nudí!) – ale co to znamená: všichni ho znají – tak jako atomovou fyziku – dovedou to tedy použít... Ale co je to „použití Lautréamonta“ – to není jeho citování, znalost u zkoušky, zlepšení stylu, kultivace atp. – to je vědomí radikálního nedostatku a řev po jeho „doplnění“! Lidstvo se stále více zorientuje v jsoucnu („odlehčí si“ – Gehlen), („zesocializuje se“ – Teilhard), („zmoobilizuje se“ – Jünger), ale unudí se, vyschne bez bytí (Heidegger). Již dnes nemůžeme někteří žít bez radikální negace (viz Marcuse o funkci náboženství – ale pozor na dvojsmysl v jeho pojetí utopismu – náboženství není jen „ne“ k represivní kultuře a uchování „utopie“, ale je i obratem *hic et nunc* – vztahem k nekonečnu, tomu „doplňku“, který přesahuje náš „nedostatek“, nejen „doplňuje“!). Po fázi *uklidnění* nastoupí nutnost *celkového skoku* – neboť lidé by umřeli beze *smyslu* (Teilhard: paroxysmus!). Jsme v situaci definitivně odložené parusie: vše se může zlepšovat, vyrovnávat, výkyvy sem, výkyvy tam – ale kromě toho a skrze to je třeba smyslu – který to ale – paradox! – nekonečně nevysvětlitelné přesahuje! Křesťanství, které učí absolutní budoucnosti, která se s námi sdílí – radikalizuje, zabsolutňuje náš příklon k životu; *učí významu života*, ale neučí (a ex definitione nemůže učit), *v čem ten význam spočívá! Je to ale význam* – to ví, to žije, ten kdo věří!

Jakub Deml je proto největší český autor, protože u něho v každém detailu je patrné, že něco chybí – co tu ale je! Ale ne tak, že by to splyvalo s tím daným.

3. X. 66

Bylo by nutné doplnit úvahy o morálce: je to „formální“ záležitost, neboť „materiální“ výplň je věcí vědy. Podstatné je vědomí (to je to formální!), že nikdy neobstojím – smrt mi znemožní vyložit svůj život (= řetěz mých skutků do neurčita), zdůvodnit ho, učinit srozumitelným. *Proto* ale

uchopení smrti bodem obratu (opravdovost). To, že mohu začít znovu, je milost (křesťanský postoj naděje). Důsledně „etický“ postoj chce za vše zaplatit a končí autodestrukci (buddhismus, triumf Todestriebu). Křesťanská naděje neruší prožitek života v jeho úzkosti a krachu.

Nesmrtelnost... Klíma dokazuje, že podporuje pozemskou činnost (připravuji si věčnost). Vyjdu-li z konečnosti – proč žiji? Mám smysl jako přítomný a žiji, pokud z něj mohu čerpat... Není to ale důvod k lehkomyslnosti a libovůli opět jako při vulgární nesmrtelnosti? Zde jde o to, *že bez smyslu nemohu žít, ale když už je mi dán, nemohu žít jako předtím – jsem souzen (skrze svůj soud, podmíněný smyslem)* – a tak nepropadnout libovůli.

7. XI. 66

Ideologie, umění, věda

Láďa zdůrazňuje analogii vědy skutečné a ideologické oproti umění a kýči

dopl.: otvírání (umění předchází, filosofie a věda pak reflektuje), velké umění (Kafka, Zamjatin) ukazuje, co pak i v detailu se naplní, ideologické umění jen sleduje (podobně jako ve fil.), to, co už politika povolila (viz Daim contra Černý)

ptám se: není to objevování vcelku spojeno s něj. spol. vrstvou? inteligencí? je *nespecializované*, roste, je to *mezivrstva* atd. (viz Teilhard – vzestup *bádání*, uvolňování)

20. XI.

Ideologie, věda, umění

Láďa ve svém prac. textu pro mne a pro Zbyňka používá nekriticky pojmu avantgardy a dekadence. Avantgarda je problematická věc – spíše bojůvka jakési totality. Umění se obaluje svou zužující, zutilárňující „reflexí“ a její nejsvrchnější vrstva je ideologie. Tu k umění obvykle připne nějaká avantgarda. V tom je její význam – tedy krajně pochybný! Nevyléčitelná slabost avantgard vůči knutě – Nezval, ale i Majakovskij (aspoň načas). Marinetti atd.!

31. 1. Ke Gadamerovi **135** Robert Kalivoda: Člověk a svoboda v marxistické teorii (první schůze sekce teorie náboženství sociologické společnosti) **135**
8. II. 68 Veronika **140** Studie; vhodné pro překlad **140**
12. 2. 68 Večer v nuselské modlitebně – o liturgii **140**
13. II. Rozmluva s jednou pacientkou o smrti **145**
Po diskusi v Jirchářích o Teilhardovi **146**
Ještě k Teilhardovi **146** Reforma církve **147**
20. II. Svoboda, hřích (po diskusi na Heideggerovi) **148**
Programové body **149**
5. III. 68 Rozhovor o Tváři (filosofická fakulta) **149**
Vzpomínka na prof. Metyše: Závěr **149**
10. III. Gadamer **150**
19. III. Rozhovor s žurnalistou Jablonkou **150**
20. 3. Lístek prof. Habáňovi **151** Marx a dnešek (str. 139) **152**
28. III. 68 Obec lidu Božího (pro Katolické noviny) **152**
3. 4. 68 Rudi Dutschke (u Machovce) **153**
Program Ekumenického hnutí (u Ládi) **153**
Poznámky k Teilhardově výkladu o smrti **154**
8. 4. 68 Porada o Šalomu **155**
23. 5. 68 Nápady při cestě Německem:
– Provinciálnost české katolické teologie **156**
– Reforma teologického studia **156**
6. 6. 68 K dnešní mé přednášce „Víra a socialismus“ **157**
Berlínská konference **157**
Dodatek k přednášce o víře a socialismu **158**
Dr. Pokorný **158** K referátu v Kroměříži **164**
20. 6. „Víra a věda“ (Jircháře) **164** Rozhovor s Blažkem **165**
26. 6. 68 Ke Kroměříži **166**

- {27. 6.} Kroměříž – čtvrtek: – Doc. Gardavský: referát **167**
– Můj referát **168**
- {28. 6.} Pátek (pokračování) **170** Pátek – odpoledne **178**
Podněty pro Dílo koncilové obnovy **182**
- {29. 6.} Sobota (dopoledne) **183**
2. 6. Po čtení článku (M. Černého) z Nového slova o populační
politice **185** Rozbor stranického systému **186**
7. 8. 68 Objektivace = izolace **187** Po diskusi o Humanae vitae **187**
14. 8. 1968 K Humanae vitae **187** Plán článků pro Katolické noviny **188**
Nejbližší praktické úkoly **189**
14. 11. 1968 Schéma mého diskusního příspěvku na včerejším
pastor. kursu **190** Diskuse na foniatrii o současné situaci **191**
Můj diskusní příspěvek k Poulovi O civilní interpretaci
v Jirchářích **192** Konsekvence činů (k Teilhardovi) **193**
13. 12. 68 Diskuse s Patočkou u M. Holubové **193** Pro Katolické noviny
nebo pro Via, resp. Křesťanskou revui, Tvář **194**
18. XII. 68 Holandský katechismus (Jircháře) **195**
25. XII. 68 Sexualita jako „přirozené náboženství“ **196**
26. XII. „Příští program“ **197**
5. 1. 69 Struktura výuky filosofie pro teology **197**
30. 1. 69 Ke struktuře mé chystané přednášky v cyklu Živá teologie **198**
„Seminář“ **199**
7. 2. 69 K encyklice Humanae vitae **199**
11. 2. 69 Při četbě Teilhardových úvah o štěstí (a k J. Palachovi) **200**
D. Pecka (Živá teologie) **200**
14. 2. 69 K přednášce **202** Porada v Katolických novinách **204**
Stenografický zápis z Kroměříže **207** Diskuse o autoritě **209**
Nad korekturou Waelhense pro Tvář **210**

4. 3. 69 O. A. Tichý: L. Bloy **210**
15. 3. 1969 Nad překladem Heideggera **211**
Nad překladem Heideggera (II) **211**
26. 3. 69 Příprava na diskusi v Literárních novinách (marxismus –
křesťanství – Teilhard) **211**
11. 4. 69 Večerka: Názory českých katolických filosofů (Městská
knihovna) **212**
18. 4. Poznámky k Chalupského „úvaze“ o Palachovi **214**
21. 4. 69 Kubalík: Křesťanské základy víry **214**
čtvrtek
- {24. 4.} Diskuse v Břevnově **214**
27. 4. 69 Konference vědecké rady pro světový názor (Socialistická
akademie) **216**
28. 4. 69 G. Marcel na filosofické fakultě **222**
K polemice s Patočkou i s Láďou **223**
1. V. 69 Přichystat sborník „Křesťanství a věda“ **225**
7. V. 69 Patočkův seminář (filosofická fakulta) – Scheler: Místo člověka
v kosmu **225**
J. L. Hromádka: 50 let českého ekumenismu (Živá teologie) **227**
Ad článek „o Patočkovi“ – Tvář **229**
Kruh pro kritické stavění nitrokatolických otázek **229**
Pokračování „o Patočkovi“ **230**
10. 5. 69 Další pokračování „o Patočkovi“ **231**
13. 5. 69 Další pokračování „o Patočkovi“ **232**
15. V. 69 Ústředí teologie **232**
Tillmann: O novém německém katechismu **232**
20. 5. 1969 Patočka: Přirozený svět **233** Patočkův seminář (Scheler,
str. 68–73) **236** Ad Patočkův článek v Divadle (glosa) **238**
21. V. 69 Komise pro lidská práva **238**
Ad Patočka (Divadlo, Nové knihy) **238**

2. 6. 69 Struktura katolicismu a struktura protestantismu **241**
 3. 6. 69 Patočka: Přirozený svět **241**
 1. 6. 69 Rozhovor s Pepého kolegou **246**
 Zahalková: Zkušenosti s Ravenovým testem u balbutiků **246**
 Stráneckýho článek v Hostu 5 (k polemice Kunderové proti
 Havlovi) **247** Pro Tvář **247**
 13. 6. 69 Prof. dr. Z. Kalista: Katolictví v českých dějinách (Živá
 teologie) **247** Na závěr mého referátu v Ústředí teologie **253**

{Zápisy na samostatných listech}

- 1964 či 1965 Poznámky k Riově próze o p. Schwittersovi **257**
 Nový život – Řím **258** Z rozhovoru s Ivanem Slavíkem **260**
 Smysl oběti **261** Plán dopisu Karlovi Flossovi **262**
 Ještě ke Karlu F. **264**
- 1965 Schéma doslovu (k Teilhardovi de Chardin) **265**
- 1965 či 1966 Kosíkův výklad o sekularizaci **266**
 Greenovy knihy – příležitost k úvaze **267** Durych **268**
 Člověk vždy již zde zapleten (Teilhard, Heidegger) **269**
 Ochuzení – obohacení – iluze **270** Víra dospělá × víra
 infantilní **272** Sociologický pohled – dílčí **273** Teilhard
 de Chardin, hic et nunc: – A) Obecné předpoklady **273**
 – B) Zvláštní Teilhardovy pomocné koncepty **274**
 Co rozumíš pojmem „Bůh“? **276** Gestaltkreis **277**
- 1966 Článek pro sborník **278** Překlad **279**
 (K článkům M. Habáně) **280** Pro Duchovního pastýře
 (Křesťanskou revui?) **281** K problému autority **282**
 Kritika každodennosti **283** Morálka **284** Specifická
 trapnost vlastní všemu lidskému **285** J. Patočka: Interpretace
 filosofického textu (Ladislav Klíma) **286**

1966 či 1967	Do Mladé tvorby 290 Dva citáty 291
1967	Úrovně smyslu 292 Láďa – o smyslu 294 Stephan Strasser: Phänomenologie und Erfahrungswissenschaft vom Menschen – o smyslu 295 Specificky křesťanské 297 Vaculíkovo dělení: lidi × moc 298 K spisovatelským sjezdům všeobecně 299 Ediční plán 300
1968	Ad Literární noviny č. 22/1968 301
1969	Ideální rybník... 302

Komentář

O edici 307	Historie a charakteristika Zápisníků 307
Popis vydávaných rukopisů 310	Otisky a literatura 319
Způsob ediční přípravy 320	Seznam emendací a nejistot 324
Překlady cizojazyčných pasáží a vnitřnětextové vysvětlivky 326	
Slovník 334	
Zkratky 359	
Rejstřík jmen a názvů děl 362	
Poděkování 387	
Doplňky a errata ke svazku Zápisníky I (1960–1964) 388	
Obsah 389	

JIŘÍ NĚMEC

ZÁPISNÍKY II

(1965–1969)

K vydání připravil a komentář napsal
a sestavil Robert Krumphanzl
Graficky upravil a obálku navrhl Václav Sokol
V roce 2020 vydalo nakladatelství Triáda,
Kroftova 341/16, 150 00 Praha 5,
jako 201. svazek edice Delfín
Z písem Utopia a Urban Grotesk
vysázal Robert Konopásek
Redigovala Lucie Bartoňová
Vytiskl Akcent tiskárna Vimperk, s. r. o.
Vydání první
Rozsah 400 stran
Náklad 900 výtisků

www.i-triada.net

Vychází s laskavou podporou
Ivana M. Havla
a hlavního města Prahy

NAKLADATELSTVÍ TRIÁDA

Děkujeme Vám za zakoupení elektronické knihy.

Tuto knihu v tištěné podobě můžete v případě, že je dostupná, získat prostřednictvím e-shopu na www.i-triada.net se slevou z běžné prodejní ceny, stejně jako další tituly nakladatelství Triáda.

Nakladatelství Triáda vzniklo v roce 1994. Vydává současnou a starší českou i překládovou beletrii, filozofickou a historickou literaturu, literárněvědné a uměnovědné texty. Zaměřuje se na kvalitní a edičně náročné tituly, a to jak beletristické, tak odborné. Značný důraz je kladen na redakční přípravu a grafickou úpravu. Knihy Triády obdržely v minulých letech řadu ocenění a nominací v literárních soutěžích a anketách.

Další informace o nakladatelství, novinkách, nabízených titulech, distribuci apod. naleznete na www.i-triada.net.